

طاشينك

ارمنيجه يوسى سياسى غزته

صاحب امتياز: هرايز مامور بابه

"TACHINK"
JOURNAL ARMÉNIEN
QUOTIDIEN
SMYRNE

Directeur - Rédacteur en chef
H. MAMOURIAN

10 ՓԱՐԱ

ԴԱՇԻՆԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

	ՏՐԿ.	ՎԵՃ.	ՆՈՒ.
ԻԶՄԻՐ	50	40	30
ՊՕԼԻՍ ԵՒ ԳԱՒԱՍ	50	40	
ԱՐՏԱՍԱՄԱՆ	25	15	ՀԲ.

Ձեռագրող և տպագրող Ե. Մ. ՄԱՍՈՒՐԻԱՆ

ԶԵՆՈՐԵՆ - ԽՈՐԱԿԱՆԱԳՐԱՆ

10 ՓԱՐԱ

ԻԶՄԻՐԻ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՏԱԳՆԱԳԸ

Իզմիր իբրև վաճառականական կեդրոն, թուրքիոյ ծովագերեայ քաղաքն իրեն մէջ թերևս մայրաքաղաքէն ալ առաջնութիւն ունենայ. իբրև շահաստան մը Անատոլիոյ բարգաւաճ արտադրութիւններուն և Եւրոպայէ ներածուած ապրանքներուն համար ալ սպառող առաջին նաւահանգիստն է:

Ներկայ տնտեսական անլուր տագնապին առթիւ, բնականաբար զերծ չէր կրնար մնալ նաև Իզմիրի վաճառականական գործունէութիւնը և ինչպէս ամեն տեղ նոյնպէս և քաղաքս ենթարկուած է տնտեսական մեղմութեան մը, որ հետզհետէ կ'սկսի ծանր կշռել Իզմիրի ամենագլխի ժողովրդեան հոծ զանգուածներուն վերայ:

Տագնապը մասնակի չէր և չէր կրնար ուլլալ, ընդհանուր է ան և կ'ընչէ ամեն տեսակ գործառնութիւններու վրայ և մօրաթօրթի հաշկումը, որ արդիւնք է Եւրոպայի անցուցած ծանր ճգնաժամին, եկաւ ալ աւելի ընկճել Իզմիրի տնտեսական վիճակը:

Բաղդատմամբ սակայն ուրիշ կարևոր քաղաքներու ստացուած արժանահաւատ տեղեկութեանց համեմատ, Իզմիր դարձեալ կրնայ տնտեսապէս այնքան ծանր վիճակի մը մէջ ենթադրուածին համեմատ չգտնուի:

Մեր կարծիքը իր ոչ այնքան ծանր վիճակի պատճառներն ալլազան պատգաններէ առաջ կուգան, որոց մէջ առաջին կարգին վրայ կ'ընդունուի աղքատ դասակարգին չափազանց անհմտականակալ թիւը. երկրորդ՝ արհեստաւոր և գործաւոր դասակարգներուն թիւ շատ օրական ապրուստ մը ճարել կարենալուն հնարաւորութիւնը, երրորդ՝ Իզմիրի մէջ գոյութիւն ունեցող արհեստներու պէսպիսութիւնը, աւելցնելով որ սահմանափակուած չըլլալով արհեստական ճիւղերն, աւել գործաւոր կրնայ թիւ թէ շատ ապրուստ մը գտնել. զբաղելով այս կամ այն գործով:

Աստիճակէ գալով զանազան վարչութիւններու գոյութիւնն ինչպէս երկաթուղիները, թրէվիները, ջուրի ընկերութիւնները, շոգենաւայրի ընկերութիւնները, զանազան և այլազան գործաւորներն, որոց մէջ մասամբ կրնան գործաւորներու զանազան օրապահիկ մը գտնել:

Բայց այս ամեն առաւելութիւնները չի պիտի զօրէին ապագայ մեծ չարիքներու առաջն առնել և Իզմիր, այսօր աստիճանով մը բարեկեցիկ, ամենաշիտիկ թշուառութեան պիտի մատուցէր հետզհետէ, եթէ եղանակին ամենէ աւելի եռու գեռ հալածող գործը՝ չամիլի խոզկաղիին և մանաւանդ թուրքի գործը կարգի չ'առնէր և անոր արտադրութիւնն չ'ապաստուէր:

Գոհունակութիւն և պատճառող կարեւոր դէպք մը եթէ կայ այսօր այդ ալ թուրքի գործին ապագա առ սակաւ. կարգի մտնելն է. հրապարակի վրայ զայն բանեցող կարեւոր տնտեսական գործի ձեռնարկն է, որու շնորհիւ հազարաւոր բնտանիքներ պիտի կրնան ապահովել իրենց ապագան և գերծ մնալ ծանր թրշուառութեան մը:

Ուրախալի է որ տեղական կառավարութիւնը լրջօրէն նկատի առնելով առջի վարկեանէն թուրքի բերքին արտադրան համար կարելի սիւններն, այսօր այդ բերքին շահագործումն սկսած է և

տարակոյս չունինք թէ՛ անորմէ պիտի օգտուին ոչ միայն թուրքի վաճառականներն, այլ անոնցմէ առաջ, ինչ որ կարևոր է Իզմիրի համար. այդ բերքն ունեցող գիւղացին և զայն բանող գործաւորը:

Թուրքի բերքէն վերջ կուգան միւս բերքերն, չամիլի, խոզկաղիին, գարին և ինչ որոնք հակառակ պարագային կրնան պահուիլ շտեմարաններու մէջ և թուրքի նման՝ եւր որով ժամանակն կանցնի՝ փրճաղ ան չենթարկուի. թէն չենք կրնար ըսել թէ նուազ կարեւոր են նաև անոնք. քանի որ անոնց շնորհիւ ևս հազարաւոր բնտանիքներ կ'ապահովեն իրենց օրապահիկը, բայց ինչպէս ըսինք, անոնք անհրաժեշտութիւն մը չեն ներկայացներ և կարելի է անոնց համար մասնակի պատրաստութիւններ տեսնել, կամաց կամաց գործել. նոյն իսկ ներկայ տագնապին անցնելէ ետք այդ պայմաններէն օգտուիլ. շատ աւելի շահաւէտ պայմաններով, բազմաթիւ շնորհիւ պայմաններուն, որոնք չափազանց թանկ են վաճառականին համար որով առջեւ ամենէ աւելի կ'ցցուի առևտրական փոխադրանքներու չգոյութիւնը. բռնողիցիներու անհամեմատ սղութիւնն, թէ չոգենաւորու հազարաւորութեան և թէ պատերազմի պատճառաւ ապահովագրական սակերու անբերականի բարձրացման բերք մամբ:

Այսօրէս ահա Իզմիրի հրապարակը, մասամբ իրաւ է, քիչիկ մը կ'թխենայ. ամէն ռեպորթը ինչ չունէ կ'առնէ, սպասելով լաւագոյն օրերու, որոնք անտառակոյս չ'պիտի ունանան յաջորդելու այս ալլապէս ալ տագնապալի օրերուն, մոռցնել տալու համար մեզի մեր ներկայ նրմանը չտեսնուած վիճակը:

Հ. Մ.

ԼԱՅՆԵԼՈՒՆ ՄԵՋ

Եւրոպայի մասնաւորապէս և աշխարհի ընդհանրապէս այս ներկայ խոտնաշրթնութեան մէջ, եւր ամեն պատերազմող հեղուկն անսուղութեան մէջ կ'գտնուի, միակ վստահութեան ապագան մը ունենալով իր զինուոր յաջողութեան վրայ, անցնելով շատ աւելի ծագնապալի կացութեան մը մէջ կ'գտնուի, իմ կարծեմ, աշխարհի սեղծիկ ամենախաղաղը, եւ չ'պիտի ուզէր ներկայ պատգաններուն անոր սեղծ ըլլալ:

Եւրոպայեցիք որ ամեն պատերազմող ազգ, ամենքն ալ քրիստոնէա եւրոպացիքն և պոստյակն ձառողն սխտը, ամենքն ալ կ'ընեն իրենց եկեղեցիները, սաճարներն ու միջնաւերներն և բազմաթիւ կ'առնեն որ երկրի ամենախաղաղ գոտիքը և պաշտպան ըլլալ իրենց, որպէս իրենց ամենախաղաղ մը ունենան և ճգնեն թշնամի:

Ամեն կողմէ աղօթքի մոմունքներ կ'առնին, ամէն կողմէ խոնկ ու մոմե կ'ընեն ու կ'առնուն, ընդունելի ընկալ համար իրենց բաղձանքներն ամենախաղաղին առջեւ:

Գարեկը բան է չ'լինի, ամենքն ալ հաւատար չ'առնալ կուզեն իրենց աղօթքներն, ամենքն ալ այն համոզումն ու հաւատն ունին թէ աղօթք է իրենց զաւր, ամենքն ալ ժողովուրդներու ազատագրութեան համար կ'աշխատեն, ամենքն ալ իրենց թշնամին բռնաւոր կ'համարեն, ամենքն ալ վերջապէս կը պնդեն թէ իրաւունքն իրենց կողմն է:

Իրաց այս շատ դժուարին կացութեան մէջ, ինչ կ'ընեն աղօթք այն ամենախաղաղն որ երկրի սեղծիկ և չ'պիտի բանական էակներով գործարեց, ոչ թէ զիւր խողովակը, այլ զիւր սիրելով, իրաւունքն ու իրաւունքն պաշտպանութիւն ընելու համար, զո՞վ պաշտպանէ, զո՞վ անխնայ, անհամարաբազում և կ'ընեն հարց մը անհասանելի արարչին համար...:

Ինչ ընել...

Անշուշտ իսկա չ'ընաւ այդքան բարձրը

համար, բայց ճամբարաւորութեան տա եղբակցութեան պիտի համար, ամենախաղաղն ալ ներկայ արիւնդութեան պատերազմին մէջ, անսուղութեան, չ'գործաւոր կողմն անցած ըլլալու է, ուրիշ եկեղեցի չ'գտնելով, որովհետեւ ամենքն ալ իր ըստ իրենց անուր կամ անոր կողմնակցութիւն ընել...:

Ամենէ հաւանականն այս է, եւ եւր խորհիւք թէ, երկրի անգամ չ'էզոք կ'ընայ եւ պարզ հանգիստեմ երկրի վրայ թափուած հազարաւոր էակներու արեւն, մեզի կ'ընայ լուր, համակերպիլ եւ սպասել, մինչեւ որ իրաւունքն ամեն անհատի հաշուաւորութեան ժամը հնչէ...

ՆՍ

ՄԱՍՈՒՐԻԱՆ

«Կարգը ասոնց եկաւ», խորագրին ներքեւ «Քէյօլիւ» կը գրէ:

Մեր կառավարութիւնը՝ Գաբիթիւ-լախիւներու ջնջումով, կառավարութեան մէջ կառավարութիւն, առեղծուածին վերջ մը տուած կ'ըլլայ, կառավարութիւնը անտարակոյս այս կերպ կարգադրութեամբ մը իր անկախութիւնը ամբողջացուցած է:

Այսքան յաջողութիւն իրօք պէտք է ոսկի տառերով գրել թուրք կառավարութեան պատմութեան մէջ ու պէտք է բանալ նոր դարադարձ մը: Մեր մէջ, ժողովուրդը այնքան տեղեկ չէ, թէ քաղաքականութեան ըստած բռնաբարող քաղաքականութիւնը որքան քանդիլ ու աւերիչ է. Անշուշտ եւր մեք հոս բացատրենք մի առ մի թէ այս քաղաքականութիւնը որքան ազգած են մեր անկման վրայ, որքան ազգած թուրք կողմաւորած են մեք, և ինչքան անխնայօրէն մեք տկարացուցած են, այդ պահուն ամէն օրմանցի պիտի զգայ տեսել մի ամենութիւն ու անարգանք տղայ անցեալ հրնարքը խորհողներու և կատարողներու դէմ:

Սակայն հիմա նկատառութեան արժանի աւելի կարեւոր խնդիր մը կայ, այսինքն աշխատել կառավարութեան հետ այս գործը գլուխ հանելու և վերջնական ձեւ մը մտնելու: Այս երկրի երբեք և ոչ է ժամանակ չի կրնար երկու պետերու կողմանէ կառավարուիլ ինչպէս ծառայ մը չի կրնար միեւնոյն ժամանակ երկու անձի ծառայել: Ժողովուրդը մը նման պէտք չի կրնար երկու թագաւոր ճանչնալ կամ մի և կամ միւսը: Առանց այս քաղաքականութեան ջնջումն չէ կարելի համաձայնութիւն ու ներդաշնակութիւն յառաջ բերել. Համեմատաբար գոյութեան համար քաղաքականութեան ջրն ջրու մը առաջին քայլն է, կը յաւանք թէ իր միւս բոլոր կորսուած իրաւունքներն ալ կամաց կամաց այսպէս վերադառնան իրենց օրինաւոր տիրոջ: Աս կառավարութեան ներքին քաղաքականութեան մէջ կարեւոր տեղ մը կը գրաւէ տարբերութեան համեմատաբար լաւ յաւանք բերել: Բայց այս համեմատաբար հանդիսացող կարգ մը հաստատութիւններ կան. եթէ չիտակն զրօցենք է ճշմարտութիւն, իսկալ չ'էզոք միւս բոլոր տարբերութեան մէջ կան այնպիսիներ որոնք իրենց շահը այս համեմատաբարութեան մէջ գտնել կը ջանան: Բայց ասոնք ալ այս պիտի պայմաններու ներքեւ ամենայն մնալու ստիպուած են: Մեք աւելի յառաջ երթալով պիտի ըսենք թէ, մեր յոյն հայ բնակիչները եթէ կրօնաւարներու իրաւաստութեան ընդմիջումը չ'ընեն, մեք չ'անդէպ չ'աւարտենք սիրով պիտի վարուին. Եւստ մը հարեմակցիներ կը ճանչնանք որ շատ ու շատ լաւ քաղաքականներ ունին այս կառավարութեան հանդէպ բայց կը վախնան զանոնք դուրս

տալ: Մեք կը վստահեցնենք թէ միւս բոլոր քրիստոնէայ տարբերն ալ կը բաղձալին քաղաքականութեան ջնջման, Անշուշտ կառավարութիւնն այս բոլորին հանդէպ անտարբեր չ'պիտի գտնուի: Ան ընդհակառակը պիտի ճանչնայ իւրաքանչիւրին արժանիք ու համագործակցելով յառաջ պիտի մղուի համեմատաբարութեան վստահ օղակարակներ այս կերպիւ իրաւաստներ:

Քաղ. Վերջին Լուրեր

Գործուն գիւրքը հասած հեռագրերին հետեւալ մանրամասնութիւնները կուտան Քրաքո-անգլիական յաղթանակի մասին. «Գերմանացիք, հակառակ ամէն կողմէն իրենց հասած օգնութեանց, մինչեւ 40 քիլոմէթր ետ նահանջելու ստիպուած են, զաշխակցներու ստակալի հարուածներուն առջեւ:

* Ս. Բեթերգպուրկէ կը հաստատեն թէ, Ռափու-Ռուքայի պատերազմին մէջ աւստրիացիք բռնաբէ յաղթահարուած Տինկսթիւրի անդիի ափին վրայ քաշուած են՝ այս վերջիններուն հետապնդմանց պատճառաւ:

* Օսթրիան կը հեռագրեն թէ պելժերը յաջողելով Թէրմոնտի մօտ գտնուող ջրամբարները բանալ, Թիւրքի մէջ զըտնուող գերմանացիները ողջած են:

* Աւստրիոյ Հունգարիոյ զինապետաւորներ կը հերքէ զեկոյցով մը, բռնաբռն կողմանէ ծանուցուած յաղթութիւնները:

* Միւստացիք կարողացած են վերադառնալ Սիւրհաուզը:

* Վիլհելմ կայսեր որդին իշխան Սո վալկի ֆրանց-գերման վերջին պատերազմներուն մէջ վիրաւորուած է:

* Միւստացիք բանակին ընդէ, հրաւանաւորը յայտարարութիւն մը հրատարակած է, որուն մէջ ի մէջ ալ իր կըսէ թէ թշնամիին վրայ յարձակելու և զայն նահանջի մատնելու վարկեանը եկած է:

* Գերման կը հեռագրեն թէ Լոնտոնի Դոմակալութեան մէկ հեռագրին համաձայն թղթատարական «Օղբիք» անուն շոգենաւոր՝ որ օժանդակ յաճանաւի վերադառնալու էր, Սկոտլանդի հեղուային կողմը ընկղմած է կ'ըսուի: Մէջը գտնուողները ամենքն ալ կորսուած են:

* Պաթիկի Գերման տորմիդն ալ մըտած է Գոթիկի ծովախորշին մէջ և հոն կեցող բոլոր շոգենաւորները զինուած է:

* Վիլհելմ կը հեռագրեն թէ ըստ վիլհելմական թերթերու թղթակցներուն, Լէմպերկի մօտ բռնաբռն և աւստրիացի միջև տեղի ունեցող պատերազմը կը շարունակուի:

* Վիլհելմ կայսրը սգակից եղած է Սաքս-Մայնիկէի Էրենթ Իշխանին ծնողաց՝ իրենց որդւոյն մահուան առթիւ որ պատերազմի յայտարարելու մէջ և թաղուած՝ Մոսկով քաղաքը:

* Արքայիկէն եկող Ռուս օգնական ուժեր. Պեթիգական եղբայրներու վրայ ցամաք պիտի ելնեն:

* Անգլիոյ թագաւորը մանիֆէսթ մը ուղղած է տեղիական գաղութներու, որուն մէջ ան կը բացատրէ ու կը վերլուծէ այն պատճառները որոնցով Մեք Բրիտանիոյ ստիպուած է Գերմանիոյ դէմ պատերազմ յայտարարել:

* Զէթիւնէ կը հեռագրեն թէ Սև Լեռնային Պոնտիական հողամասի վրայ յառաջացած ըլլալով կրցած են գրաւել Սօրազտա, Գազէր, Սանիցա և Գիսթէյ քաղաքները: Ասկէ զատ, անոնք կրցած

են միանալ Սերպ բանակին հետ վերջի
բառի մէջ:

* Պուրկարական «Տէմիթ» թիւթը
կը հաստատէ թէ Ռուսիա Պուրկար կա-
ռավարութեան առաջարկած է մասնակ-
ցիլ պատերազմի: Աւստրիացի ու
Սերպիոյ կողմէն Միենյոյն թերթը
տատէ թէ հին սերպային 300 քառ-
կուսի քրիստոնէոց տեղ մը և իշխիւր
պիտի նուիրուին Պուրկարիոյ ի վարձատ-
րութիւն իր զոհողութեան: Ռուսիոյ այս
առաջարկին Պուրկարիա բոլորովին ան
տարբեր կ'ընայ:

* Լոնտոնէ կը հեռագրեն թէ Գեր-
ման բանակին ալ թեւ կը շարունակէ
նահանջել:

* Սերպերու կողմանէ Սէյմիի գը
րաւման լուրը հաստատուած է:

* Աւստ. բանակը անկարգօրէն կը
շահանջէ Լիւպիւնի հարաւային կողմը:

* Պուրկարէն կը հեռագրեն թէ այս
քաղաքին մէջ տեղի ունեցող բանակցու-
թիւնները խզուած են:

* Բարիզէ կը հեռագրեն թէ Մոսկո-
ւի ամրոցները Գերմանացիոց յարձա-
կուններուն կը դիմարդեն:

* Ներքին դորձոց նախարար Թա-
լէթ պէյ հետեւեալ յայտարարութիւն
ները ըրած է «Ժէն թիւթ» խմբա-
գիրներէն միոյն. «Այն պարագային երբ
Մեծ Պետութիւնք չ'ընդունին քաղաքի
լաւօրներու ջնջումը, անք որոշած ենք
մեր շահերը պաշտպանել, մինչև վերջին
կէտը և ամեն միջոցներով...»

* Կառավարութեան որոշմամբ, օ-
գոստոսի ըմպիւթի, պ'ըմպի կոշիկներու,
և ասուղիներու ներածութեանց վրայ
մաքսատուութիւն հարկերն հարկը բարձ-
րացած է:

* Բարիզէ կը զեկուցանեն թէ Գեր-
մանացիք մեծ զօրակութեանց կը հան-
դիպին իրենց բանակներուն պարենաւո-
րումը ապահովելու համար:

* Լոնտոնէ կը հեռագրեն թէ ճաքո-
նական կառավարութիւնն և յայտարար-
ւած է Անգլիոյ հետ իր համաձայնութիւնը
Գերմանիոյ հետ խաղաղութիւն չի կըն-
քելու համար առանց միւս զաշտակից
պետութեանց հաւանութեան:

* Մինչև այս ժամ հասած լուրերու
համաձայն Ֆրանս. բանակի ձախ թեւը
գերմանացիները նահանջի մատնած է մինչև
Մոնտիւրայի: Մինչեւ ժամանակ Ֆրանս.
ալ թեւը, Սէն-Պէտրայի հրահանգով կ'ըմ-
բարձակուած է գերման զօրաբանակի մը
վրայ:

* Նիշէ կը զեկուցանեն թէ Սերպ
նախարարպետ Մ. Բաթիլ պաշտօնակէս
յայտարարած է թէ Սերպիա Մակեդոնիոյ
մէջ գրաւած երկիրներէն ափ մը ող իսկ
են չպիտի տայ:

* Լոնտոնէ կը հեռագրեն թէ պիւն-
գայի էլիզապետ թագուհին, Անվերս վե-
րադարձած է:

ԱՄԵՐԻԿԱՆ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԳՈԼԵՃ
Ի ԲԱՌԱՍԻՍՈ — ՋՄԻՒՆԻՍԱ

Գոյճն կը բացուի Սեպտ. 11/24ին,
հիմնադրի օր, զատուանդութիւնք կըսե-
ին 15/28ին, երկուշաբթի օր:

Թայտագրի և ընդարձակ տեղեկու-
թեանց համար գիտել առ Տնօրէն:

Rev. Alexander Mac Lachlan, D. D.
International College, Smyrna. 10-6

Ազգային Անցուդարձ

Հիմնադրի օր օր Գաբիթիւսիսի
ներս ընթացած առթիւ Առաջնորդ Սրբա-
զանքը ընկերակցութեամբ մէկիւր ի-
տարէի անդամ Միսաք էֆ. Մօրուքա-
նի շնորհաւորութեան այցելութիւն տուաւ
Վանք. կուսակալ Բահի պէյի ընդհ.
հրամանատարութեան փոխանորդ՝ Ճէմիլ
պէյի: Քաղաքագետ պէյին նմանապէս
Իթիհատի գումիթէին: Կառավարութեան
արտաքին բախին մէջ խանդավառ ճառ
մը խօսեցաւ Օսմ. մէկուս Ուպէյտուլլահ
էֆ.: որու պատասխանեց Վանք. կու-
սակալը յոյս յայտնելով որ տակաւին շատ
աւելի մեծ յաջողութիւններ տեսնու-
թախտը պիտի ունենանք: Նախագէս Գո-
միթէի անդամներէն միւս ճառ մը խօսե-
ցաւ զօրանոցի հրապարակին մէջ, որու
պատասխանեց փոխ-հրամանատար Ճէմիլ
պէյ: Հիմնադրի օր կէսօրէ վերջ շուկայի
բոլոր խանութները գոց էին:

— Երէկ վեհ. Կայսեր Մանուէլի տա-
րեգարծին առթիւ Առաջնորդ Ս. ընկե-
րակցութեամբ գաւառ. ընդհ. ժողովոյ
Բ. ատենակցեալ Տիրան էֆ. Անանի և
Քաղ. ժողովոյ ատենակցեալ Նապակէթ
էֆ. Ներսէսեանի շնորհաւորական այցե-
լութիւն տուաւ Վանք. կուսակալին և զօ-
րաց ընդհ. հրամանատարի փոխանորդին:

— Ճառք սրտի կ'ընենուցանենք որ
Գորտէլիի Ս. Ղևոնդ քչյ. Ճէրհանեան
Հիմնադրի երեկոյ ժամը 5 30րոյ միջոց-
ները յաշարմամբ եղած է սրտի կաթ-
ուածէ: Կ'ըսուի թէ ծանր յուզում մը
ունեցած է նոյն օրը, Հանգուցեալ Տ.
Հայրը հազիւ 43 տարեկան երիտասարդ
և գործաւեայ քահանայ մըն էր: Կ'թա-
ղու մանկամարդ երեցունի մը և մանչ ու-
աղջիկ երկու գաւառներ, Օսման և յու-
ղարկաւորութեան արարողութիւնք տե-
ղի ունեցան Ուրբաթ տուաւ Գորտէլիի
Ս. Առաւածածին եկեղեցւոյ մէջ: Մար-
մինը ամփոփուեցաւ Զմիւռնիոյ Ազգ. գե-
րեզմանատունը: Առջ. փորձաւոր Տ.
Հրանտ վ. պատարագեց և պատշաճ դոմ-
բանակներով մը զորաւորութիւնը վախ-
ճանակալին պարկեշտ և պատուախնդիր
պաշտօնավարութեան: Օժուրը կատարեց
Առաջնորդ Ս. ընկ. իր շուրջն ունենալով Տ.
Սահակ վ. Սարգիսեան և Իզմիրի և ար-
ուարձաններու քահանայք: Առաջնորդ
Ս. ընկ. Գերեզմանատունը ընկերացաւ
գաղաղին և նախագահեց թաղման կար-
գին:

— Ուրբաթ երեկոյ Քաղ. ժողովը նիստ
գումարեց նախագահութեամբ Առաջնորդ
Ս. ի և ի ներկայութեան Նազարէթ Ներ-
սէսեան, Տօք. Տ. Էնֆիէնեան, Սարգիս
Թաղաւորեան, Թարութիւն Իփիթեան,
և Գերտէլիի Թօփալեան էֆ.ներու: Սոյն
նստին մէջ կրկին երկար խորհրդածու-
թիւններ տեղի ունեցան յառաջիկայ տար-
ուան պիւնթի մասին: Բայց ժողովը
կրկին որոշ եզրակացութեան մը յանգե-
լու անկարելիութեան առջև գտնուելով,
որոշուեցաւ երկուշաբթի երեկոյ Գաւառ.
ժողովը հրաւիրելով անոր ներկայացնել ի-
րաց վիճակը ի նկատառում և վերջնա-
կան որոշում:

— Թեմակալ փոխանորդ Տ. Հրանտ
վ. երկու երեք շաբթուան արձակուելով
երէկ Պոլսի մեկնեցաւ:

ԺԱՄԱՆՈՒՄ
Ն. րոպա, քաղաք ժամանած են Տ.
և Տիկին Ղ. Սաթեան և Տիր. Միհրան
Յ. Հարինգ:

ՊԵՏԵԼԻ ՊԱՅՄԱՆԱԺԱՄ

Նկատի առնուած ըլլալով որ կարգ
մը անձեր պէտէլի վճարման պայմանա-
ժամներու մասին ստեղծուած էին տեղե-
կացած, ներքին գործոց նախարարու-
թիւնը օգոստ. 30 թուականը հետագաւ
մը տեղեկոյ կառավարութեան կը տեղե-
կացնէ թէ. ներկայ ծանուցման թը-
ուականէն եկեալ 10 օր պայմանաժամ
ես տրուած է պէտէլ վճարողներու հա-
մար:

Տեղական Լուրեր

Երէկ վեհ. Սուրբաթի ծննդեան տա-
րեգարծին առթիւ: Նախագէս կատար-
ուած ծանուցման համաձայն, կառավա-
րատան մէջ կուսակալութեան կողմանէ
շնորհաւորական մասնաւոր այցեր ըն-
դունուած են: Կառավարատունը, զօրա-
նոցը, դպրոցներ, քաղաքագետարանը ու
բոլոր պաշտօնական հաստատութիւնք
զրօշազարդուած էին պատշաճօրէն: Ժո-
ղովորդեան մէջ խանդավառութիւնը կըրկ
նապաստուած էր միասին տեսնելու նաև
քաբիթլախօններու ջնջման մեծ տոնը:

ԻԶՄԻՐԻԻ երեսփոխան Ուպէյտուլլահ
էֆ. Միլլի Սինէյա շէքին մէջ սկսած
է իր ճառարարութեան շարքը: Թարգե-
լի երեսփոխանը հոծ բազմութեան մը
ներկայութեան ուրբաթ օր խօսած է քա-
բիթլախօններու մասին մանրամասնա-
բար բացատրելով ժողովրդեան անոր ի
մասին ու թուրքիոյ մէջ հաստատու-
թեան պատճառները և արդիւնքները:

ՈՒՐԲԱԹ օր թուրքի հրապարակը կա-
յուն էր, քաբիթլախօններու ջնջման
առթիւ խանութներու փակ մնալուն և
ժողովրդեան տեսնելու թիւններ կատա-
րելուն պատճառաւ: Այդ օր հրապարա-
կի վրայ 300 պարկի մօտ ապրանքի մնա-
ցած էր զեռ չի ծախուած: Երէկ 1400
պարկ ևս եկած է, որով 1900 պարկի
մօտ թուրք պատրաստ կը գտնուէր շո-
կան առևտուր օրըստօրէ տար փուլի մը
մէջ կը մտնէ:

ՏԵՂԱԿԱՆ մի քանի թուրք թերթեր
կը բողոքեն կարգ մը զրամատուներու
վճարականներու մատուցած զօրա-
րութեանց մասին: Մօրաթորիւմի առ-
թիւ զրամատուներ անգլ. ոսկի կը վճարէ
իր պարտքերուն փոխարէն հարկեր 10ի
հաշուով: Որովհետև անգլ. ոսկին հրապա-
րակի վրայ կորսնցուցած է իր, արժէքը,
և 106 դոլ. տեղ կը չըլաբերէ, զրամա
տուներ 112 դահնկանի հաշուով կը վը
ճարեն իրենց պարտքերը առթիւն օգ-
տուելու ուղիով: Կառավարութիւնը ան-
շուշտ նկատի կ'առնէ այս խնդիրը:

ՓՆՏՈՒՆԵՐԻ
ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ԵՐԻՐՈՒՄԻ ԲԱՐՏԵԼՈՒ

Եթէ կուզէք օր օրին հետեւի պա-
տերազմով բանակներու շարժումներուն,
փնտռեցէք Ֆրանսիայէն լեզուաւ Ներո-
պայի ամենաշնորհ քաղաքէն ընդօր-
նակուած և չափազանց մաքուր փիմազը-
րութեամբ պատրաստուած այն քաղաք
սը, որ կը ծախուի ամեն տեղ և ամեն
ցուրիչեւու քով: 4-4

Ի Ե Ռ Ա Գ Ի Ր

Կ. ՊՍԼԻՍ. Օգոստ. 30. — Պուրկար
կառավարութիւնը կը հերքէ «Տէմիթ» ի
այն տեղեկութիւնները որոնց համեմատ
իբր թէ Ռուսիա առաջարկներ ըրած և
Պուրկարիա միջոցաւ ըլլալ զաննեք:

ՆՈՅՆ. — Լոնտոնի ուսս ղեկավարը կը
հերքէ ուսս ղեկավարութեան Ֆրանսայի
մէջ ցամաք ելած ըլլալու լուրը:

ՆՈՅՆ. — Վիէնայէն կը հաղորդեն թէ
աւստրիական կառավարութիւնը ամեն
կարեւոր միջոցներ ձեռք առած է Սերպե-
րու կողմէ Սերպիի մէջ ըլլալիք արշա-
ւանքին դէմ:

ՆՈՅՆ. — Հնդկաստանի իսլամական
ղաշակութիւնը կը հետագրէ Անգլիոյ
գաղթաւոր նախարարութեան մաղթանք.
ներ յայտնելով անգլ. բանակներու յաղ-
թութեան համար և յոյս յայտնելով թէ
իսլամ պետութիւնները և գլխաւորապէս
Թուրքիա չէզոք պիտի մնան մինչև եւ-
րոպական պատերազմին վերջը:

ՆՈՅՆ. — Վիէնայէն կը հեռագրեն
թէ Լէպպէրկի մօտ ճակատամարտը կը
շարունակուի: Աւստրիացիները կը յառա-
ջանան Գրանադա քաղաքի խիստ և սպա-
յակօթի պիտը ներկայ կը գտնուին ճա-
կատամարտին:

ՆՈՅՆ. — «Քօթօլ-Ռոման» բոլորովին
կը հերքէ այն լուրը որու համեմատ իբր
թէ իտալիա քիչ ժամանակէն պիտի գը-
րաւէ Վալոնան: Միենյոյն թերթը կ'աւել-
ցնէ թէ Ալպանիա պիտի կրնայ ապա-
հովել իր անկախութիւնը խիստ չէզո-
քութիւն մը պահելով:

ՆՈՅՆ. — Պապը չըջարեական մը հա-
նած է կաթոլիկ համայնքին, յայտնելով
իր սոսկումը և իր վիշտը զորս կը պատ-
ճառէ իրեն ներկայ պատերազմին տեսա-
րանը: Ն. Սրբութիւնը կը մաղթէ օր
վերջ գտնէ այս սոսկալի հետը:

ՆՈՅՆ. — Հոռմի հասած հեռագիրներ
կը ծանուցանեն թէ Ֆրանս. բանակը կը
շարունակէ իր յարձակողական ամբողջ
ճակատին վրայ:

ՆՈՅՆ. — Լորտ Ասքուիթ խորհրդարա-
նի մէջ առաջարկած է անգլ. բանակին
թիւը հասցնել մէկ միլիօն զօրքի:

ՆՈՅՆ. — Սերպ զօրախումբերը փո-
ծած են մտել Սլավօնի մէջ, բայց ետ
մղուած եւ աւստրիացիոց կողմէ:

ՅԱՆՈՒՄ Պ. ՀԱՆԱՃԵԱՆ
Արաստա Պալմըար իւի Թ. 157

Թարգայ յաճախողներու անակեալ
մը պատճառելու համար բերել տուած
զմ կրամաքոյն յատուկ բաքերը, որոնց
մով պիտի երգուին ծառի երաժշտազնա
կոմիտաս վրդ. ի և տաղաւորաւոր երգիչ
Պ. Շահ - Մուրաթեանի զանազան եկե-
ղեցական մեներգները և ազգային երգե-
րը. ինչպէս նաև ամենու ծանօթ Ռօզա-
լիի հայկական երգերու բաքերը:

Աճապարհեցէ զիմէ վերոգրեալ հաս-
մէին. այդ վեղեցիկ և հաճոյի բաքե-
րը ունենալու համար:

Նաև զիմեցէ Յրանկաց թաղ. Պոն-
մարէի կից Տիգրան Պարտիզանեանի
վաճառատները: 46-50

152

ՄԻՋԵԼԻ ԶԵԿԱԳՈ
ԲԱՐՏԱԵԱՆՆԵՐԸ

ՓԱՌՍԹԱ ՊԱՐՏԵԱԼ

Պ.

ՄՕՐՎԷՐԻ ԽՈՍՏՈՒՄԸ

Շարժի մայր-եկեղեցիին տեսարանէն ի վեր
տարօրինակ այնպիսութիւն մը կը կատարուէր այս
կիող արտի մէջ: Իր մէջ հասարակ չափով ատելու-
թիւն և սէր կար... Թո՛ղ ներսի մեզ այս նմանու-
թիւնը. Ֆառաւայի հոգին կշիռ մըն էր: Այդ կշիռն
նմանեցին մկուս մէջ սէր կար, մկուսն մէջ ատե-
լութիւն...

Ատելութիւնը՝ հպարտութիւն էր:
Սէրը՝ ճնարութիւն էր:

Մայր-եկեղեցիին տեսարանէն առաջ այս նը-
ժանները անշարժ էին: Սէրը և ատելութիւնը կա-
յուն վիճակ մը ունէին: Այս տեսարանը երկնքող
ուճիկն շարժում մը տուած էր նմանեցուն. մերթ
սէրը վեր կը բարձրանար... Այսպէս, նոյնիսկ մայր-
եկեղեցիին մէջ, այդ սէրը յաղթած էր՝ մինչև Ֆա-

եալ անոր մտածումներուն ցոլացումին, բայց այն
աստիճան հանդարտ կը տեսնէր զայն որ անկարելի
էր իրեն գուշակել թէ փոքրիկը շրջապագեթ լըլ-
լար անոր մէջ:

— Դարանի կազմութեան վրայ կը խորհի, կըսէր
Մօրվէր իւրովի:

Ճանկարծ Ֆառաւայ զրուի վեր վերցուց... Եւ
այն ատեն Մօրվէր սորսուաց Վայրկեան մը Ֆառա-
ւայի աչքերէն ժայթող փայլակը այն տպաւորու-
թիւնը ըրաւ իր վրայ թէ Ֆառաւայ ոտակալ որոշում
մը տուած էր... Եւ ատիկա ճիշդ էր... Ատելու-
թիւնը յաղթող կը հանդիսանար... Ֆառաւայ դատա-
պարտած էր Բարտաւանը...

Ֆառաւայ երկար հստաչ մը արձակեց՝ իբր թէ
վերջապէս խոստող ցաւ մը ազատուած ըլլար: Եւ
պահ մը ատուցուն հանդարտ Ֆառաւայն՝ հիմար մե-
ռելախոյր տոգունութիւն մը տուած էր:

Լուծումը գտնուած էր... Ներքին լուծումը,
Գալով արտաւեր լուծումին՝ ատիկա խաղալիքի պէս
բան մըն էր Ֆառաւային համար:

Անգամ մը որ Բարտաւան մահուան որոշումը
տուաւ, արագօրէն կարալարեց մահուան տեղն
ու եղանակը... Մէկ հարուածով ընկնել գորշ
... Եւ միենեւնի ժամանակ Կիզի դուքս ազատել զին-
քը լիկո և շլուաղ սերկն Անա՛ այն հարցը որ տըր-
եւեցաւ այն ատեն այնքան անհեթոքօրէն պայծառ
այս մտքին մէջ... Այո՛, մէկ հարուածով, միենեւնի

չարաշուք աղէտին մէջ անհետացնել ամէն ինչ որ
խոշնջողտ կը հանդիսանար իր գնացքին՝ դէպի փա-
ռայեղ յաղթանակի Բարտաւան և Անկուլէմի դո՛ւքս...
... Եւ Վիլյէմա՛ն... Եւ կարտիսալ Ֆարնէզ... Եւ
դահիւն... վարպետ Դլօտս Այս ամենքը միանգա-
մայն քնաչիշ ընէ... Միենեւնի հարուածով գարնել,
ոչնչացնել զանոնք միահաղոյն...

Եւ այն ատեն, այս խոշնջողտներուն ազատուած,
մոռնալ այս դրուագը, և աւելի ուժեղ, աւելի գո-
րեղացած այս յաղթանակին շնորհիւ, վերստին ձեռք
առնել տիրապետութեան ծրագիրը՝ Միանգամայն
ըլլալ Ֆրանսայի թագուհի՝ ամուսնանալով
Գիզի հետ որ՝ վալուայի մահուամբ՝ գահ բարձրա-
ցած պիտի ըլլայ... և տիրուի իտալիոյ... տիրուի
բրիտանիկութեան՝ չախարհելով ձեռքին Սեքսոնու. Եւ
... Անա՛ թէ իր յաջողի շանճարարի արագու-
թեամբ ի՛նչ ընդշնարեց Ֆառաւայ այս վայրկեանիս
... այս գաղափարին վրայ հիմնեց իր յատակադիւ-
ն... յատակադիւ՝ որու շնորհիւ իր կեանքին մէջէն
պիտի անհետացնէր բոլոր խոշնջողտները միանգա-
մայն, Վիլյէման, Ֆարնէզը, Դլօտը, Անկուլէմը և
Բարտաւանը...

Պարո՛ն Մօրվէր, ըսաւ այն ատեն, Պ. Կիզի
կողմէ պայծառ ամուսնած էր:

— Ձեր շնորհիւ՛ այո՛, տիկին՝ ըսաւ Մօրվէր
զարմացած:

(Շար.)